

{Subjekt × objekt}

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1993](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1993](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 26. 7. 1993
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 26. 7. 1993

{Subjekt × objekt}

Četní filosofové mluví o tzv. „Subjekt-Objekt-Spaltung“, jako kdyby to byla pouze a výhradně záležitost myšlenkového přístupu. Ona „Spaltung“ však nezačíná teprve na úrovni myšlení a poznání, nýbrž je mnohem starší a je také základnější povahy. To, co je nazýváno „rozštěpeností“, je původně založeno na tom, že pravá jsoucna (celky všech úrovní, „unitées“) udržují aktivně svou integritu (na vyšších úrovních zejména díky tomu, že se dovedou vztáhnout k sobě samotným (tj. k „sobě“ jakožto časovému celku). Tato schopnost založit a udržovat svou integritu (po jistou dobu, neboť všechna jsoucna mají jen určitou dobu trvání, určitý „životní čas“ – některá delší, jiná kratší, ta nejzákladnější jsoucna mají čas nejkratší). Každá integrita však zároveň znamená jisté vydělení z okolí: celkovost znamená, že je vedena hranice mezi tím, co k celku ještě náleží a co už nikoliv. Tato hranice nemusí být tak jednoznačná, a zejména nikoliv neproměnná, jak bychom to někdy rádi chtěli vidět, ale nikdy není záležitostí pouhé libovůle pozorovatele, nýbrž je založena a udržována původně nezávisle na něm (dodatečně jím ovšem může být i ovlivněna, pokud nezůstane pouhým a ryzím pozorovatelem – což, jak nás poučila zejména moderní fyzika, je vlastně nemožné).

(Berlín, 930726–1.)